

Professor: En perfid skildring har for længe domineret vores opfattelse af H.C. Andersen

Kultur forsiden

Koncerten var kaos og en flirt med verdens undergang. Det var storslået. Fem hjerter!

Kultur bagsiden

Foto: Emil Bay

POLITIKEN

Mandag

4. august 2025
Årgang 141. Nr. 308
Pris 49,00
Kundecenter
Politiken 70 15 01 01
1. udgave
www.politiken.dk

Kvinder bruger sabbatårene på rejser og højskoler. Mændene vil noget andet

Tegning: Claus Nørregaard

Mens det er ret veldokumenteret, hvad unge kvinder laver i deres sabbatår, er de unge mænd mere fraværende i statistikkerne.

CECILIE LUND KRISTIANSEN

TINA KRØNGAARD

CLAUS NØRREGAARD (TEGNING)

SAT FRI

De seneste uger har knap 50.000 unge studenter danset gennem sommeren, drukket champagne og taget imod et hav af lykønskninger. Hvis de nye studenter følger de foregående årgange, vil kun en tiendedel af dem fortsætte direkte på en videregående uddannelse. Resten går i gang med at holde et eller flere sabbatår. Men der er forskel på, hvordan de unge mænd og kvinder forvalter deres nyvundne frihed. Tal fra Danmarks Statistik viser, at flere kvinder end mænd bruger sabbatårene på et højskoleophold. Der er også flere kvinder end mænd, der tager på den traditionelle dannelsesrejse, viser tal fra Kilroy Travels. Og når sabbatårene er slut, bliver også flere kvinder optaget på en videregående uddannelse. I Studievalg Danmark, der vejleder unge i valget af uddannelse og blandt andet møder dem, når de går i 3.g, har direktør Mathilde Tronegård også bemærket en forskel mellem kønnene.

Allerede i 3.g har kvinderne en klar plan for, hvad der skal ske i deres sabbatår, fortæller hun. De er også målbart mere bekymrede end mændene for, hvis de ikke ved, hvad de skal bagefter: »På godt og ondt går drengene mindre planlæggende og målrettede ind i sabbatårene. Nogle gange betyder det, at du får nogle oplevelser, du ikke havde set for dig. Andre gange betyder det, at der ikke sker ret meget, siger hun.

Mænd vil tjene penge og holde fri Fordi de unge kvinder ofte har så mange planer for, hvad de gerne vil, har de også på forhånd en forventning om at holde flere sabbatår, end mændene har. Undervejs udligner forskellen sig dog, så de ender med at holde nogenlunde lige mange. Lidt stereotypt sat op vil kvinderne ofte gerne ud at rejse eller på højskole for at blive klogere på sig selv, mens mændene vil tjene nogle penge eller være værnepligtige. »Der er en del, hvor det at arbejde og tjene penge er den vigtige aktivitet i deres sabbatår. Det handler om at blive fri fra præstationer, lektioner og karakterer. Nu vil de gerne være i et an-

SERIE

Sat fri

Studenterfesterne er ovre, og nu tager langt de fleste unge hul på et eller flere sabbatår. Flere unge kvinder end mænd vil ifølge statistikkerne tage på højskole eller den klassiske dannelsesrejse, og når sabbatårene er ovre, begynder flest kvinder på en videregående uddannelse. Unge mænds valg er typisk mere uplanlagte, påpeger eksperter. Men hvordan føles det at være sat helt fri efter mange år på skolebænken, og hvad motiverer unges forskellige valg? Det undersøger Politiken i en artikelserie.

det miljø, hvor de kan løfte en opgave, tjene nogle penge og holde fri, siger Mathilde Tronegård. Svært at måle på At de unge – især mænd – gerne vil tjene penge, er også noget, bestyrelsesmedlem i Ungdomsuddannelsernes Vejlederforening Ditte Elsborg har lagt mærke til i de syv år, hun arbejdede som studievejleder på NEXT Syd-kysten og NEXT Enghøj Gymnasium på den københavnske Vestegn. »De vil gerne være selvforsørgende og have økonomisk tryk. De bliver motiveret af at starte egne virksomheder, ofte immaterielle tjenester. Det kan f.eks. være at lave en mega fed madspildsapp, eller en app om hvordan man kan genbruge sit tøj, fortæller hun og fortsætter: »De gør ting, som mere handler om at tilegne sig nogle kompetencer, og det er bare ikke så målbart, som det pigerne laver. Det kan være, de deler pakker ud for Post Nord, arbejder i onk-lens butik, og måske starter de en business ved siden af, men det kan man ikke måle på«. Fortsættes side 4

POLITIKEN MENER

Danmarks guldfugl

Novos krise er en vigtig lære for hele Danmark.

Det er godt halvandet år siden, at Novo Nordisks daværende direktør, Lars Fruergaard Jørgensen, blev kåret af Financial Times som 'Person of the year'. Under hans ledelse lancerede Novo vægttabsmedicinen Ozempic og Wegovy, der tog verden med storm og fik Novos indtjening og aktiekurs til at boome. Siden er det gået ned ad bakke. Lars Fruergaard er fyret, og Novos aktiekurs er styrtstykket. Tirsdag mistede virksomheden 23 procent af sin værdi. Den nye topchef, Mike Doustdar, der overtager roret i denne uge, har en stor opgave foran sig. Der er dog ingen grund til at overdrive krisen. Novo står ikke just på falllittens rand. Selskabet tjente over 100 milliarder kroner sidste år, og selv om det er saktet lidt bagud mht. vægttabsmedicin, er markedet kun i sin spæde vorden, og potentialet er enormt. Når det gælder traditionel diabetesmedicin, er Novo en ubestridt del af verdenseliten.

BÅDE FOR NOVO og Danmark gælder det om at lære af krisen. Novo var ikke godt nok forberedt på det forudsigelige boom på vægttabsmedicin og tabte sit forspring. Den udvikling må Mike Doustdar nu forsøge at vende. For Danmark er Novos bratte fald en kærkommen påmindelse om, at penge er en begrænset ressource, og at fremtiden altid er usikker. Med de konstante opskrivninger af råderummet har politikerne på usund vis vænnet sig til at kunne gøre alt samtidigt – give lønloft til sygeplejersker, booste forsvarsudgifterne, indføre Arne-pension og meget mere. Alt sammen uden at det har gjort ondt eller krævet skattestigninger. Men fremskrivninger af råderummet er netop kun fremskrivninger, og som krisen i Novo – der i 2023 stod for 15 procent af al selskabsskat i Danmark – viser, kan det hurtigt ændre sig. Tyngdeloven viste sig at gælde for Novo. Det gør den også for Danmark og dansk økonomi. Både regeringen og hele Folketinget bør se Novos krise som en blinkende advarselsslampe om ikke at lade sig lulle ind i alt for rosenrøde fremtidsfremskrivninger, særligt ikke når disse i meget høj grad har været baseret på en eneste virksomhed. Finlands krise efter Nokias kollaps er et skrækkese-m-pel. Lad os lære lektionen i tide. mrr

♥♥♥♥

"OVERDÅDIG"

– Politiken

Stilleben er en stormende kærlighedsfortælling mellem to modsætninger og en mystisk, sofistikeret sensuel fortælling om, at livet ofte ikke er, hvad det ser ud til at være.

5708730 910112 00032

POLITIKENS FORLAG

Har du problemer med at sove eller snorker du?

Asonor® næsespray - Hjælp mod snorken. Reducerer eller fjerner kraftig snorken. Dokumenteret effekt. Bedst i Test.

Asonor® Sleep Support er et kosttildskud baseret på planteekstrakterne Citronmelisse og Passionsblomst. Citronmelisse bidrager til en naturlig søvn. Passionsblomst har en beroligende og afslappende effekt.

Asonor® fås på apoteket og i Matas

asonor® Sov godt

www.asonor.dk • TannerMedico A/S. DTU Science Park. Hørsholm

FERIE-MODE

Med selvbetjeningen i vores nyhedsapp er det nu endnu nemmere at melde ferieflytning af din avis.

DE GRØNNE SUPERBATTERIER

er sammen med solceller og bimålere en vigtig medspiller i den grønne omstilling. Se en kort video og en powerpoint om lokale, centrale og decentrale batteriløsninger og hør nærmere om mulighederne i tre podcasts:

Projektet er støttet af Energistyrelsens pulje vedr. Energifællesskaber 2024, projekt nr. EFS-IP-2024-533235.